

Bergssäker

En bergskil är kanske något av båtens mest underskattade tillbehör. Men det gäller att välja rätt eftersom skillnaden i funktion är stor. Vi har testat några vanliga bergskilar och korat en vinnare.

TEXT SAMUEL KARLSSON FOTO MAX CARLGREN

Strax efter klockan tre på morgonen. Jag vaknar med en känsla av att något är fel. Vi ligger för natten i Norrsundet i Björkskärs skärgård utanför Stockholm. En naturhamn väl skyddad för sydliga vindar. När vi förtöjde båten på kvällen före var det svag sydlig. Vi grillade på klipporna och njöt av den stilla sommarkvällen.

Nu vaknar jag av att båten står och slår. Duns, duns. Jag kryper ut ur sovsäcken och drar upp dragkedjan till kapellet. Vinden har vridit och ökat under natten. Nu ryter nordan. Ankaret har lossnat. Flera av våra båtgrannar har redan flyttat och förtöjt på andra sidan

sundet. Det finns inget annat att göra än att dra på kläderna och försöka hitta en ny förtöjningsplats. På sydsidan av sundet finns det gott om vindpinade tallar och granar att binda fast båten i men på norra sidan är det bara kala klippor. Nu gäller det att snabbt få fram en bergskil och leta reda på en spricka att banka ner den i.

Säkerhetsutrustning

Tuffar du runt med din båt nära kusten eller i Stockholms inner-skärgård finns det nästan alltid ett träd att förtöja båten i. Men längre ut i havsbandet och på västkusten är det bara kala klippor. Då är det bergskilar som gäller. Det kan

verka som världens simplaste grej men klockan tre på morgonen när vinden friskar i är det avgörande att man har en bergskil som funkar. Jag vill gå så långt som att påstå att bergskilen borde ingå i varje båts säkerhetsutrustning. Vilken ska man då välja?

Test i praktiken

För att verkligen hitta den bästa bergskilen tog vi en runda till båt-tillbehörsbutiken och köpte ett gäng med de vanligaste modellerna. Totalt fem olika varianter. Därefter åkte vi ut med redaktionsbåten för att genomföra ett praktiskt test. Det var en solig och ganska vindstilla dag. Vi letade reda på en naturhamn med en kal klippa. Jag tog förtöjningstampen och bergskilarna och hoppade upp på det hala berget. Samtidigt drog en större passagerarbåt förbi med efterföljande svall och det blev lite brådis. Jag ville få fast båten innan svallvågorna nådde oss. Utan att tänka efter slet jag tag i den kil

Längre ut i havsbandet och på västkusten är det bara kala klippor. Då är det bergskilar som gäller

som kändes mest lämplig, dunkade ner den i närmsta spricka och band fast tampen. Det var klart på någon minut. Och redan där var det tydligt vilken som var testets vinnare. Kilen som jag förtöjde båten med var Super-Kilen från Aronowitsch och Lyth. Men de andra bergskilarna som vi plockat med oss fick också bekänna färg.

Begränsningar

Jag började med en vinklad kil som verkar lovande. Vinkeln gör att den fäster bättre ju mer båten drar i förtöjningstampen. Det var bara ett problem. För att den skulle funka måste jag hitta en spricka som var lagom bred och som gick parallellt med strandlinjen. Det visade sig vara lättare sagt än gjort. Jag fick springa runt på klipporna som en ilsken iller och det tog mig sju minuter innan jag hittade lämplig spricka. När den väl var på plats var det dags för nästa variant att testas. Det blev den lite mer avancerade "Expanderkilen". Den ska slås fast i en spricka och sedan bankar man ner öglan som i sin tur pressar ut och vidgar den delen av kilen som sitter i sprickan. Ju hårdare båten sedan drar i öglan desto mer expanderar kilen. Det är en smart lösning i teorin. Men i praktiken blir det lite svårare. Enligt leverantören fungerar den bättre på västkusten än på östkusten. Där finns det fler klippor och sprickor som är lämpade för kilens omfång. När jag letade efter en spricka vid vår naturhamn tog det mig nio minuter innan jag hittat någon som funkade hjälpligt och kilen kommit på plats. Expanderkilen är smart. Inte minst när man ska ta loss den. Då är det bara att knacka upp öglan och den släpper. Men den är begränsad av att den behöver en viss bredd på sprickan.

Svåra att lossa

Nästa kil att testas var ett rakt plattjärn i galvaniserat stål. Enkel och funktionell men det tog ändå

sex minuter för mig innan jag fick den att fästa i lämplig spricka i berget. När jag sedan ska ta loss den får jag misshandla den ganska rejält innan sen släpper.

Sista kil i testet var en vriden spetsig sak. Den funkade väldigt bra. På tre minuter hade jag fäst den i klippan men även den var svår att få loss.

Vinnaren

När alla kilar var testade var det ganska enkelt att utse en vinnare. Det blir den första Super-kilen som jag dunkade ner i berget när vi skulle lägga till med båten. Det är den enda kilen i testet som behärskar både stora och små sprickor. Den är dessutom tillverkad i rostfritt stål vilket gör den mer slagtålig än de galvaniserade varianterna. Den är dyrare än de enklare kilarerna men det är en väl värd investering.

Jag tycker inte att man kan skylla på berget eller hänvisa till att just den klippan vi valt inte hade rätt storlek på sprickor. När du hoppar i land ska det gå snabbt att fästa kilen och förtöja båten. Om det är dåligt väder kan det vara helt avgörande för säkerheten. Det duger inte att jag tvingas springa runt i flera minuter för att hitta en spricka som är tillräckligt bred eller smal för att passa kilens omfång.

Tillbaka till Norrsundet i Björkskärs skärgård. Jag har inte Super-Kilen med i min packning utan jag försöker fästa en vriden variant i blåsten. Jag hittar ganska snabbt en spricka och dunkar den på plats. Båten ligger åter säkert förtöjd och jag kan krypa ner i sovsäcken igen. Men när vi några timmar senare ska lämna Norrsundet för vidare färd i skärgården kan jag inte få loss kilen. Den sitter som berget och är numer en fast installation som kan brukas av andra båtägare när de ska förtöja i naturhamnen. 🐾

SUPER-KILEN

MATERIAL: Rostfritt stål
PRIS: 245 kr

KOMMENTAR: Funkar i både stora och små sprickor. Bäst i test men kostar mer än de lite enklare varianterna.

TESTVINNARE

SUPERKILEN

VINKLAD

MATERIAL: Varmgalvaniserat stål
PRIS: 28 kr

KOMMENTAR: Ett smart alternativ till raka enkla bergskilar men begränsat omfång. Kräver dessutom att du hittar en spricka som löper parallellt med stranden.

VINKLAD

RAK

MATERIAL: Varmgalvaniserat stål
PRIS: 24 kr

KOMMENTAR: Passar endast i smala sprickor. Svår att få loss.

RAK

VRIDEN

MATERIAL: Fjäderstål
PRIS: 38 kr

KOMMENTAR: Lätt att fästa i mindre sprickor. Svår att få loss.

VRIDEN

EXPANDERKILEN

MATERIAL: Rostfritt stål
PRIS: 299 kr

KOMMENTAR: En smart lösning men med begränsat omfång. Lätt att ta loss.

EXPANDERKILEN